

na Twe smutne oczy -- Mój Jedyny, i chciałabym z nich wypić całą mekę i płotun życia. Bądźmy mężni, Louis! Miejmy odwagę żyć jeszcze. Pamiętaj o danem mi słowie Irène."

Szeliga dłonią dotknął oczu i czoła. Był niezmiernie zdenerwowany. Po krzyżach czuł chłód jakiś, iż trząsał się od dreszczu jakiegoś, czy nerwowego wstrząsu. Zakaszał, potarł dłonie zziębnięte jakby, zimne, choć głowa była gorąca, rozpalona.

Powstał na chwilę od biurka i zbliżył się do pieca, w którym służący przygotował już wszystko do zapalenia. Jesienny bowiem chłód dawał się już odczuć w pokoju, więc Szeliga zaświecił zapałkę i podpałił suche trzaski w piecu, na których już spoczywały bryły czarnego węgla.

Potem przysunął fotel bliżej pieca, lampę postawił na sąsiednim stoliku i czytać począł Iry list ostatni:

"Louis!

Nie, mój bardzo kochany. Nie męcz mnie już. Nie przyjadę. Choć usłyszałeś tylko dźwięk trąbki twego samochodu, byłam wpół nieprzytomna, szalona. Wyskoczyłam z łóżka w bieliźnie do okna i widziałam Cię.

Ach, jak serce me biedne tłukło się w piersi. Drżałam całą długo jeszcze, już leżąc z powrotem w łóżku. Potem ktoś przyniósł ten list.

Może byłoby lepiej, gdybym go nie czytała. Bo Ty tym listem chwyciłeś w dłoni wszystkie me chore, z wyteżenia osłabłe włókna nerwowe i targales nimi ku mej bezmiernej mece.

Louis! Nie chcę już być z Wami. Byłoby to ponad me słabe siły.

Mnie już zostaje tylko chora, beznadziejna rozpacz.

Ja nie wiedziałam, że ja będę tak strasznie cierpieć. Ty nie wiesz, co ja przechodzę. Jest jakaś okropna, tragiczna miłość, która spala i niszczy wtedy, gdy się czuje, że najdroższa osoba na świecie odejdzie od nas na zawsze, jutro, pojutrze. A dusza wie, że niema dla niej ratunku. Tylko ta droga krzyżowa życiowej Golgoty...

Zdradzę Ci w tym liście me postanowienie. Gdy Ty wyjedziesz, ja także zniknę z tego

miasta. Dowiedziałam się, że on, mój mąż myśli o krokach rozwodowych i chce zabrać obu swych synów do siebie. Prawo może mu to przyznać.

Jest to dla mnie pewną ulgą. Muszę odejść stąd, muszę przerwać to pasmo męczarni. Uczynię to tak, by nikt nie podejrzewał mnie o nic. By dzieci nie wytknęły mi tego kiedyś w przyszłości.

Twoja miłość i pamięć o niej, wspomnienie naszej przeczudnej wiosny i chwili razem przeżytych, doda mi siły.

Louis! Żegnam Ciebie i żegnam Gastona. Dusza ma białymi skrzydłami chylił się ku Tobie i łączy się z Tobą w jedno.

Modlę się teraz o siłę zdobycia się na wysiłek, który przerasta moje wątłe ciało. Ale będę myśleć o Tobie i z myślą o Tobie będę miała moc wytrwania i przetrwania.

Nie czekajcie więc na mnie. Nie będę już z wami nigdy.

Louis! ale z tobą mój kochany, drogi, cudny kochanku, będę odtąd zawsze.

Położę duszę mą chorą w Twoje oczy i czerpię z nich całą mą siłę.

Bądź zdrow, Najmilszy. Dziękuję Ci za wszystko piękne i czarowne, co wniosłeś w moje życie.

To było tak cudne, że nie mam na to słów podzięk. Żegnaj mi Twoja

Irena Humaniecka".

Szeliga skończył czytać ostatni skrawek papieru pisma Ireny. Westchnął głęboko, głowę ukrył w dłoniach i popadł w długą, ponurą zadumę.

Oto stanęła przed nim naga prawda życia tej kobiety, istotne zwierciadło Jej życiowego dramatu. Jakież miękkie, subtelne uczucie współczującego bólu, dźwemało gdzieś w piersi, na dnie.

Doszedł oto do celu swych zamierzeń. Obnażył i z zasłon tajemnicy odsłonił prawdę życia tej pięknej kobiety, która umiała czarem swej postaci przykuwać dusze męskie na wieki. Wplótł się w koło udrećień tego dramatu rodzinnego i sam wplątał się w zwoje kołczastych cierni, co mu raniły tylekroć duszę wrażliwą i serce obłąkane jekiemś dziwnym, tragicznym uczuciem dla wspomnień.

Przeszedł sobie w myśli te szczegóły tragicznej śmierci Iry, i teraz rozumiał wszystko. Pojął dramat Karola Humanieckiego i to rozerwane nieszczęsnem uczuciem Ich życie małżeńskie. I rozumiał, jak wielką, godną czi była ta głębia uczucia, której męczennicą dumną i zwycięską była słaba napozór, dziewczęca postać Iry.

Wypłła do dna kielich falernu i miała odwagę i moc wielkiej decyzji wyzwolenia się z pod władzy upiorów banalnej codzienności i tuzinkowego, małego, małżeńskiego kompromisu.

I tu doznał w tej chwili dziwnego, szlachetnego wzruszenia. Zrozumiał, że dusza Iry miała w sobie jakąś królewskość dumną i majestatyczną, w tym geście przejścia odważnie na drugą stronę, poza widnokrąg zła i dobra.

Więc w tym przypływie tklivej, współczującej fali niegasnącego uczucia, przytulił ostatni list jej do ust i szepnął cicho:

— Iro, biedna, nieszczęśliwa Iro. Rajski ptaku, wygnany z ogrodów wieczystego szczęścia. Pójdźcie w grób za tobą Twoja wielka, serdeczna tajemnica. Nie sprofanuje jej dłoń ludzka, nie będzie się karmić skarbami twej wielkiej miłości krwią twego męczennickiego cierpienia, gawiedź ludzka.

Przysięgam sobie wykryć tajemnicę twojego zgonu. Znam ją. Lecz pozostanie ona tylko twoją i moją tajemnicą...

Oto moja cześć i niski pokłon prochom Twym i Twemu wielkiemu nieszczęściu i szczęściu prawdziwej miłości...

W otwarte drzwiczki pieca rzucił kartę po karcie ostatnich listów Iry Humanieckiej.

Płomień pożerał zwolna białe zwoje. Szczerbiały, spopielały. Poruszone żelazkiem pogrzebacza rozsypały się w proch. Znikły, przepadły, przestały istnieć.

Rozsypały się w proch, jak wszystkie w życiu.

KONIEC.

Listopad, 1921.

OGŁOSZENIA.

Zostaly zgubione, czy też skradzione następujące dokumenty Tadeusza Łazowskiego wizytatora szk. sred.: 1) legitymacja za № 427 wydana przez Ministerstwo W. R. i O. P. 2) tymczasowy dowód osobisty, wydany przez Komisarjat XI; 3) poświadczenie dotyczące odznaki „Krzyża Walecznych” Hoża 72 m. 26. 1920

PASZPORTY ZAGINIONE:

Poll Graubard Nowogrodzka 40 2046
Róg Sura Myrła Nowolipie 20 48
Kabak Anna Ziota 62 50
Lesiszowa Jadwiga Koszykowa 51 52
Hukajlo Mordka Krochmalna 39 54
Skorek Jadwiga Nowogrodzka 46 55
Freibaum Moszak Pl. Kazim. Wielkiego 4 56
Grabowski Stanisław Grodzisk 59
Malowany Zelik Wołomin Pocztowa 4 60
Malowana Dina Wołom. Pocztowa 4 61
Garjus Paulina Kopernika 12 62
Rojewski Adam Karmelicka 12 63
Zawada Jan Krochmalna 57 64
Szpiro Mordka Idel Szczęśliwa 5 67
Moslerd Blanche Hotel „Polonia” 68
Tauman Mendel Pańska 83 69
Ojryńska Ksawera Smolna 17 70
Boczkowski Antoni Grójec 71
Warowna Feliksa Sto-Jerska 17 73
Wolf Grünblat Targowa 42 76
Jaszkowska Stanisława Al. 1erorz. 73 78
Szymanowska Marja Elektoralna 1 80
Bobińska Zofia Teofila Antonina Krak. Przedm. 27 81
Kleszkowski Stanisław Sochaczew. 4 82
Wojciuk Janina Grzybowska 11 83
Wertzheimer Helene Nowolipie 12 84
Wojtaszkiewicz Adam N. Stalowa 6 86
Łukowski Stanisław Leszno 103 88
Wierzbza Zuzanna Książęca 89
Sokolowski Stanisław Górna 11 90
Naslarowski Bolesław Kowieńska 11 93
Błaszczak Roch Ogrodowa 8 95
Zandberd Leon Mokotowska 73 97
Wygaciowska Stanisława Tarchomińska 5 98
Szczabiebska Karolina Kozykowa 61 99
Trypolska Halana Długa 31 2100

Rottenberg Laja Muranowska 6 02
Szapiro Laja Grzybowska 21 04
Sendacz Sura Ostrowska 4 06
Sztatman Tejb Zanwil Wołyńska 16 07
Bukowska Aleksandra Szczygła 11 08
Lindenbaum Mojżesz Dawid Nałewki 27 09
Dębska Marja Ziota 25 10
Markiewicz Franciszek Nowomiejs. 5 11
Bartkiewicz Marjanna Bednarska 18 12
Listenberg Aron Abram Sochaczew 13 13
Sakowicz Jadwiga Brzozowa 26 14
Opachowski Józef Jagiellońska 21 15
Wieligóra Symcha Stawki 47 17
Gatajka Józef Sołec 26 18
Lappo Helena Ziota 16 19
Rotto Bajla Brucha Nizka 28 20
Szyf Chana Twarda 5 21
Fuchs Mejer Wolska 11 22
Tchórz Hersz Pańska 52 23
Milewski Stanisław Płocka 65-67 24
Jelan Lejbus Twarda 36 25
Symcha Moszek Berman Koźla 7 27
Bratas Zofia Leszno 96 27
Bratas Zofia Leszno 29 29
Boheimer Helena Mała 1 33
Wasłńska Marja Koszykowa 69 34
Rozenblum Frojda Bonifraterska 6 36
Bernstein Efraim vel Edward Leszno 113 6121
Rancman Dawid Brzeska 17 22
Michlewicz Mała Marjańska 5 24
Jakubowska Marja Saska Kępa 20-2138 42
Lewin Gerszon Ziota 40 43
Taub Karsyl Mylna 9 44
Wojtczak Michał Pańska 86 45
Fijałkowski Aleksander Tamka 25 48
Wiśniak Paulina (Parja) Pawia 29-a 49
Nadborny Szmüt Wołyńska 23 51
Czarnecki Władysław Ziota 24 6126
Soroaka Icko Szoal Ziota 49 6126

II

Świątek Piotr Radzyńska 43 1966
Sentowski Marjan Browarna 6 67
Siekciarzyński Leopold Wiosenna 8 68
Chojnacka Florentyna Nowomiejs. 14 71
Martynowski Reman Zabkowska 46 73
Borensztejn Chaja Wołyńska 2 74
Metnikier Moszek Zabłocie pow. Kowelski 76

Szynk Ruchla Stawki 49 77
Tyrmand Sruł Majer Twarda 24 78
Sobkowiak Marcin Piotra Skargi 71 79
Wróblewski Julian Lucka 31 80
Haitman Szlama Chmielna 43 81
Rotblit Abram Żelazna 52 82
Zalewski Stanisław Konopacka 15 84
Szpet Racheia Marszałk. 137 85
Pauzner Jochweita Dzik 44 89
Kreldsztein Chaim Gęsia 31-a 90
Wasilewski Szczepan Jan Nizka 60 93
Jawoyz Anatolijusz Krucza 41 95
Jabłoński Wincenty Zaokopowa 6 96
Ajzenherc Hersz Nowiniarska 6 97
Sieklucki Adolf Bugaj 18 1955
Komer Mejer Franciszkańska 10 2000
Więkowski Henryk Dobra 49 01
Krupnik Zeld Smocza 27 02
Drewnowicz Anna Wilcza 55 03
Guziak Jan Szkolna 1 05
Walinska Chawa Wołyńska 204 07
Klim Moszek Klele Starowarszawska 36 08
Szymanska Apolonja Leszno 83 09
Szczesna Natalja Żerań pow Warsz. 09
Siekierska Florentyna Leszno 62 10
Mandelkorn Ruchla Grzybowska 31 11
Piskorek Marja Królewicka (Pelewizna) 12
Schmidt Chil Fiszal Świętokrzyska 16 13
Maer Chojna Zimna 4 14
Dąbrowska Perla Pewia 22 15
Strupiechowski Henryk Zabkows. 37 16
Jarosiński Władysław Nadwiślański. 47 19
Szczesna Józefa Myszyńska 1 20
Kowalska Bronisława Krak. Przed. 4 21
Sieradzki Władysław Elektoralna 15 23
Pasturczak Władysław Mińska 31 24
Gadomski Stanisław Puławska 62 26
Meiglebird Sruł Sapieżyńska 8 27
Mańkowski Stefan Chmielna 67 28
Szuplewska Izabela Polna 64 29
Szulcman Fajga Twarda 61 30
Zieliński Konstanty Przekopowa 9 32
Kontkiewicz Walerja Poznańska 22-51 36
Sokołowski Jan Woja 149 37
Świerczyński Franciszek Sienna 20 39
Patkowska Feliksa N. Świat 58 40
Kanelson Genia Muranowska 34 41
Benin Szymon Szymon Żorawia 38 42
Zwierzynska Apolonja Marszałk. 31 43
Gutsztadt Judeł Twarda 16 6108

Cezary Anna Lucka 17 09
Kuśmierczyk Wiktor Puławska 10 11
Sztencel Zofia Ziota 39 12
Lejzarowicz Pinchas Pinkus Gęsia 79 16
Zylbersztejn Abram Gęsia 79 17
Borowska Marja N. Świat 24 18
Przepiórka Hanna Bonifraterska 4-2 19
Sendzyn Rojza Pańska 42 20

III

Gierszyński Henryk Gęsia 95 1912
Cygańska Bronisława Sto-Jerska 42 13
Bruszeńska Lucia Wileńska 11 14
Myszyński Józef Dzielna 24 18
Waltraub Majer Długa 10 22
Staniec Helena Hoża 84 6094
Grzelak Stanisław Bednarska 18 95
Bózym Jan Rybaki 24 96
Steinwort Judka Podwale 30 97
Garszyńska Marja Jadwiga Mostowa 7 99
Lampe Jozek Mordka Grzybows. 5 1926
Malinowski Julian Śliska 52 27
Gejbner Berko Sto-Jerska 32 28
Cemach Abram Dawid Wileńska 21 30
Gutrad Efra Gęsia 101 32
Kurator Kuratowska Marja Trąbacza 10 33
Woźniakowski Andrzej Szeroka 33 34
Piasecka Fajga Bajla Nowolipie 6 36
Ziętek Bronisław Sw. Wincentego 75 40
Wiliński Stefan Krochmalna 16 43
Dracz Anna Pruszków 44 44
Cambros Sane Hersz Twarda 3 46
Ohomczek Stanisława Prądyńska-go 39 47
Trepman Eli Maiech Prosta 19 49
Grędzicka Marja Mińska 15 50
Nordwind Fajwel Gęsia 33 52
Zwajbaum Ludwik Żelazna 6 57
Szwarcman Nuta Mała 47 58
Kowalska Marja Sandomierz 61 61
Poprzącka Małgorzata Poznań. 12 64
Cwerek Berek Nowiniarska 16 65
Mardyks Moszak Frata 48 6102
Korngold Mojżesz paszport familiny Nowolipia 41 03
Wróbel Franciszek Marszałk. 149 04
Graczykowska Marja Marszałk. 149 05
Olancki Jakób Samburska 1 07